

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRATIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mănăstirea Putna în sărbătoare

În „voroava către cititorul” sau predoslovie de la cronicile sale, luminatul patriot Miron Costin notează, plin de durere, împrejurările grele în care este obligat să-și înfăptuiască gândul său mare pe care-l nutrește pentru neamul și țara sa: „Ce sosiră asupra noastră cumplete aceste vremi de acum, de nu stăm de scrisori, ce de griji și suspinuri”. Acest pasaj reprezintă, ca altele asemenea lui, ecouri ale zbuciumatei istorii a poporului nostru. Căci, cu adevărat, în multiseculara sa existență, poporul nostru a gustat din plin amarul vitregiilor de tot felul. Din cauza multelor amenințări din afară și tulburări dinăuntru, poporul acesta bun și pașnic a cunoscut puține clipe de răgaz, puține zile senine. Pacea — acest mare bun al omenirii, în care popoarele prosperă, clădesc și crează opere — din cauza dușmanilor de tot felul ai țării puțini ani și-a întins aripile ei binefăcătoare peste aceste dragi plaiuri. „La acest fel de scrisoare — zice același înțelept cronicar — gând slobod și fără valuri trebuie. Iară noi pravim cumplete vremi și cumpănă mare pământului nostru și noastră”.

Este deci un merit deosebit pentru poporul nostru, căci, în ciuda acestor multe greutăți ale trecutelor vremi, forța geniului său creator n-a putut fi înăbușită, ci a străpuns cu putere toți norii grei ai zbuciumatei sale istorii, lăsându-ne multiple urme, multe dintre ele înfruntând veacurile, care ne fac și astăzi multă cinste. Așa sînt de pildă străvechile noastre mănăstiri, cu toate comorile lor de artă, presărate pe tot cuprinsul țării.

Exprimîndu-și admirația față de mănăstirile bucovinene, V. Strzygowski, istoric de artă de la Universitatea din Viena, scrie printre altele: „Spre ce ar trebui să fie atras în aceste văi îndepărtate cunosătorul de artă veche, chiar acela care a călătorit cel mai mult? Sînt acolo tezaure pe care nu le-ar putea vedea nădieri în altă parte. Nici o țară din lume nu poate oferi ceva asemănător”. Printre aceste „tezaure” se numără desigur și mănăstirea Putna, care, în 10 iulie 1966, și-a sărbătorit, într-un cadru festiv deosebit, cinci veacuri de existență. Aceste puține rânduri constituie și ele un cu totul modest omagiu adus acestui focar de cultură și istorie românească.

Numele mănăstirii Putna este legat, precum știm, de acela al neîntrecutului și „binecinstitorului domn a toată țara Moldovei, marele Io Ștefan voievod” — precum glăsuiește pisania aflată și astăzi la turnul de intrare. Începuturile ei sînt redată sugestiv de M. Sadoveanu, cînd zice într-una din cărțile sale: „Cum a ajuns primăvara în munte și s-au scurs puhoaiete, Ștefan-Vodă a poruncit lui Ion Vistiernicul să sloboadă cheltuielile zidirii de la Putna. Ștefan Vodă se sfătuieste cu Prea Sfințitul Teoctist (cel care îl unse ca domn al Moldovei, în 1457) și cu alți clerici și ieșise în mai multe

rînduri în potenle desfătate de sub munte, cu cuțtenii săi, căutînd un loc potrivit. Așa se oprise la Putna și, după obiceiul vremii, hotărîse împrejmuirea trăgînd însuși mărta sa cu areul din punctul unde trebuia să fie poarta clopotniței. Unde a căzut săgeata urma să se așeze altarul”.

Așezată ca într-o cetate naturală, înconjurată

de dealuri înalte și bogat împădurite, cadrul geografic al Putnei este descris de N. Iorga în astfel de cuvinte: „În acest pașnic unghi de țară, unde gîndul se desface deopotrivă din înălțarea către cer a muntelui, din adîncă pace mărească a codrilor și din șoapta neobosită a apei trimeasă ca o binecuvîntare, puse domnul învingător temelie bisericii sale”.

Cronicarul Grigore Ureche consemnează în leiopiseful său că „Ștefan Vodă cel Bun în al zecelea an al domniei sale, în anii 6974 (1466), iulie 10 au început a zidi mănăstirea Putna”. Construcția mănăstirii a fost terminată în 1476, și tot acest cronicar, vrăjit de frumusețea ei, arată că „așa au fost făcut mănăstirea de frumoasă, tot cu aur poleită, zugrăveala mai mult cu aur decît zugrăveală, și pre dinlăuntru și pre dinafară, și acoperită cu plumb”. Într-adevăr, Ștefan cel Mare inaugura la Putna un întreg program de construcții, dintre cele mai bogate din istoria artei noastre românești, caracterizate printr-o înaltă concepție artistică, care au încheiat împreună stilul numit „ștefanian” sau „moldovenesc”. Ca și ctitorul ei, acest stil exprimă o parte din însușirile superioare ale poporului nostru.

Este adevărat că din ceea ce Ștefan cel Mare încheia la Putna în 1481, cînd s-au terminat zidurile înconjurătoare și turnurile de apărare, puțin a ajuns pînă la noi. Năvăliri străine, incendii și cutremure au pus la grele încercări, în decursul anilor, existența Putnei. Totuși, ca pasărea năzdrăvană din legendă, mănăstirea renăște de fiecare dată din ruinele sale. Așfel, Gheorghe Ștefan și Istrate Dabija o reconstruiesc între 1654—1662, mitropolitul Iacob Putneanul o repară între 1756—1760, arhitectul austriac Romstorfer reface acoperișul bisericii și prelungește turla în 1902. În anii puterii populare apoi, întreg ansamblul a fost supus unei îngrijite și depline restaurări.

Este însemnată deci mănăstirea Putna prin aceea că este prima și cea mai mare ctitorie a lui Ștefan cel Mare, ca și prin întreg ansamblul său arhitectural.

Este importantă prin activitatea spirituală, culturală și istorică desfășurată de-a lungul veacurilor la adăpostul zidurilor sale. Aici a ființat, încă din primii ani de la zidire, o școală de caligrafi și miniaturiști, ai cărei învățăcei au lăsat adevărate capodopere ale geniului. Amintim între acestea Tetraevangelul din 1473, dăruit de Ștefan mănăstirii Humor. De aici au emanat însemnate lucrări cu caracter bisericesc, istoric, juridic, astronomic și muzical, care dovedesc activitatea cărturărească desfășurată în decursul vremii între zidurile acestui așezământ. Se cunoaște de pildă un vechi Leiopisef de la Putna de la sfîrșitul sec. XV, precum și alte importante lucrări pentru istoria Patriei și Bisericii noastre. Atelierele meșteșugărești de la Putna au dat de asemenea obiecte de artă de o rară frumusețe.

Interes deosebit prezintă apoi mănăstirea Putna prin tezaurul, cum îndeobște i se spune, prin colecția de obiecte diverse, lucrate cu o deosebită măiestrie artistică, după părerea specialiștilor unele dintre ele fiind considerate de o înegalabilă valoare. Se întîlnesc astfel la Putna numeroase țeșături de o rară finețe, brodate cu fir de aur sau argint, inspirate în tematică de arta bizantină, dar puternic influențate de stilul artei populare moldovenești. Un exemplar unic în această privință îl constituie acoperămintul de mormînt al Mariei de Mangop, a doua soție a lui Ștefan cel Mare, precum și alte broderii cu caracter bisericesc, ca de pildă epitrahilul cuprinzînd chipurile lui Ștefan și al fiului său Alexandru. De mare valoare este apoi colecția de icoane vechi și mai ales cea de tipărituri și vechi manuscrise, bogate în miniaturi, inițiale și alte frumoase ornamente care împodobesc textele în cauză. Mai cuprinde acest tezaur țeșecături, cruci, vase pentru serviciile de cult și alte asemenea obiecte care de asemenea dovedesc o superioară artă a prelucrării metalelor.

Toate aceste piese rare sînt adăpostite în muzeul mănăstirii, frumos aranjat și bine întreținut, unde vizitatorii primesc bogate și însușitoare explicații.

Dar importantă este mănăstirea Putna prin caldul și sănătosul suflu patriotic pe care l-a emanat și-l emană ctitorul, care în liniștea ei își doarme somnul de veci. Căci, așa precum „Umbra lui Mîrcea” — după spusa poetului — străjuiește la Cozia, la fel și duhul lui Ștefan cel Mare stă treaz la Putna, inspirînd pe mulți poeți și scriitori de-ai noștri și îndemnîndu-ne tainic pe fiecare dintre noi la dragoste de țară și popor. Pentru că Ștefan și-a iubit poporul și țara în cel mai bun înțeles al cuvîntului, ridicînd Moldova pe o înaltă treaptă de strălucire.

(Continuare în pag. 2)

Pictura bisericească din vremea lui Ștefan cel Mare

Pictura bisericească a fost în toate timpurile arta decorativă și educativă prin excelență. Și pictura, ca și celelalte ramuri ale artei, are menirea de a inspira sentimente și idei religioase în sufletul credinciosului, de a-l predispune la rugăciune și la cugetare evlavioasă. În trecut, pictura bisericilor constituia Biblia celor ce nu știau să citească. Din zugrăveala bisericilor cunoșteau credincioșii adevărurile cu privire la viața Mântuitorului Iisus Hristos și cele în legătură cu credința noastră creștinăască.

Vorbind despre pictura moldovenească din timpul lui Ștefan cel Mare, putem spune că ea

Mănăstirea Putna...

(Urmare din pag. 1)

De aceea poporul l-a cîntat și-l cîntă pînă astăzi: „Ștefan, Ștefan domn cel mare / Seamăn pe lume nu are / Decît numai mîndru soare“, faima lui — izvorită din înțelepciunea, priceperea și curajul cu care își apăra patria — mergînd pînă departe, cîștigînd, totodată, și admirația și prețuirea unor învățați străini, ca de pildă istoricul polonez Dlugosz, care-l declară „bărbat demn de admirat, cu nimic mai prejos față de vitejii pe care îl prețuim“.

Acestea și desigur încă alte asemenea fapte au făcut pe o seamă de intelectuali români, în frunte cu M. Eminescu, I. Slavici și C. Porumbescu, să sărbătorească cu mare elan, în 1871, pe Ștefan și ctitoria lui de la Putna, care le păstrează și acum o caldă amintire, precum și urme ale simțămintelor patriotice care îi animau.

Haină deosebită de sărbătoare a îmbrăcat însă mănăstirea Putna Duminică, în 10 iulie 1966, cînd festivități entuziaste și fără precedent în istoria sa au marcat împlinirea a 500 de ani de la întemeierea ei. Zeci de mii de pelerini — veniți de pe plaiurile mindre ale Bucovinei, în minunatele lor costume naționale, și din alte colțuri ale țării — au trecut în această zi pe sub bolțile mănăstirii Putna, aducînd lui Ștefan și ctitoriei sale omagiul lor cald de patriotică prețuire și cinstire.

Pe lângă slujbele îndătinate, un simpozion științific a subliniat importanța evenimentului, evocîndu-se, cu deosebire, personalitatea lui Ștefan cel Mare și vasta activitate culturală și artistică a epocii sale. Printre alte personalități, la acest simpozion era de față și I. P. Ș. Sa Dr. Iustin Moisesescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

Tot cu acest prilej s-au amenajat expoziții, standuri de cărți etc., iar peste 800 de artiști amatori și-au dat concursul la un grandios spectacol în aer liber. Tirziu în seară, sărbătorearea s-a încheiat cu 5 focuri uriașe, aprinse pe unul din dealurile din preajma mănăstirii, simbolizînd cele 5 secole de existență ale Putnei.

Aniversarea acestei jumătăți de mileniu a mănăstirii Putna a fost sărbătorită mai deosebit și la Suceava, la Iași, la București — printr-o ședință a Academiei Republicii Socialiste România, prin presă, radio și televiziune și chiar peste hotarele țării, fiind înscrisă între marile aniversări recomandate pe plan mondial de către U.N.E.S.C.O.

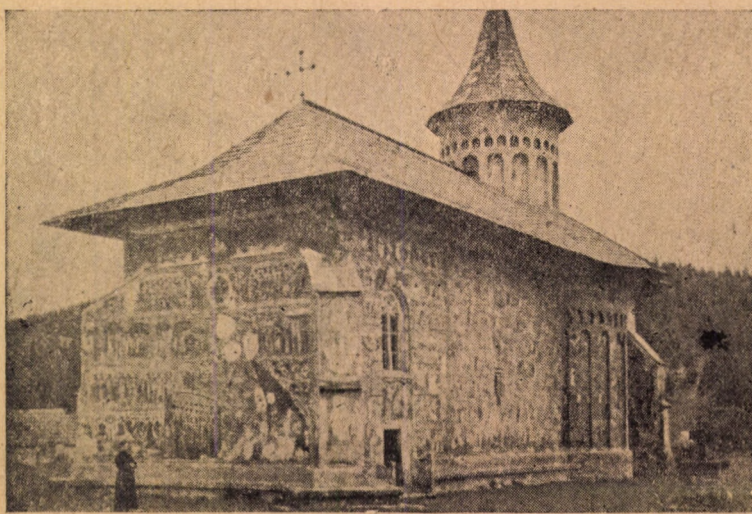
Toate aceste manifestări au fost posibile datorită noii orînduiri din patria noastră, care înfăptuiește cu succes tot mai marea prosperitate a poporului nostru, permanenta și multilaterală înflorire a țării, promovînd prin toate căile pacea și bunăînțelegerea între popoare, idealuri apropiate lui Ștefan cel Mare și tradițiilor putnene.

Diac. Gh. Papuc

este o operă adîncă a cugetării religioase, alcătuind o carte în care poate citi orice suflet evlavios. Toate figurile sînt rînduite într-o ordine iconografică, plină de o înaltă semnificație, avînd ca scop să trezească în suflet un val de idei și sentimente religioase, să înalțe și să exprime în culorile cele mai vii viața dîvină cuprinsă în Sf. Scriptură. Figurile din unele scene ne apar transfigurate de lumina cerească.

Dispariția multor monumente bisericești nu ne îngăduie să vorbim despre începuturile picturii moldovenești. Cele mai vechi fragmente de pictură le avem la biserica Sf. Nicolae din Rădăuți ca și la biserica Sf. Treime din Siret, care se leagă de arta bizantină a secolului al XII-lea și al XIII-lea. Urme vechi de pictură moldovenească mai întîlnim la unele biserici din timpul lui Alexandru cel Bun cum este Vatra Moldovitei și Mănăstirea Humorului.

De altfel, întreaga pictură religioasă moldovenească are un caracter bizantin. Pictorii bizantini se pregăteau pentru zugrăvirea bisericilor ca pentru o slujbă religioasă, cu post și ru-

VORONEȚ

găciune, considerînd munca lor ca o colaborare la mîntuirea oamenilor. Moldova lui Ștefan cel Mare a păstrat tradițiile picturii bizantine chiar după stingerea centrului de viață artistic pe care-l reprezenta Bizanțul.

Cu toate acestea, zugravii și pictorii din timpul lui Ștefan cel Mare n-au rămas în formele aspre ale cărților de pictură bizantină, ci au manifestat dorința de a îmbogăți vechea pictură cu teme noi, pentru a o face mai bine înțeleasă și mai adînc simțită de credincioși. Ei își caută motive de inspirație în imnuri, poezii, literatură istorică și religioasă. Pe lângă aceste înnoiri zugravii moldoveni introduc unele elemente inspirate din tradițiile artei populare locale.

Cea mai originală notă pe care o aduc zugravii moldoveni în concepția lor picturală este nota de apropiere a figurilor de realitate împreună cu nota de intensă trăire religioasă a acestor figuri.

Trebuie să precizăm și faptul că mai toate bisericile ctitorii ale lui Ștefan cel Mare au fost zugrăvite în interior, afară de cea din Războieni (1496), Reuseni (1503—1504) și Cotnari (fără dată). Unele din ele și-au pierdut pictura originală fiind dărmate și apoi reclădite (Putna, Huși), altele au fost repictate (Neamț, Tazlău, Vaslui, Bacău, etc.).

Din vechea pictură moldovenească din vremea lui Ștefan cel Mare ne-au rămas puține ansambluri de pictură. Din cercetările specialiștilor s-a ajuns la concluzia că aparțin sigur epocii lui Ștefan cel Mare pictura de la bisericile din Lujeni, Dolhești Mari, Pătrăuți, Mălișăuți, Voroneț (altarul și naosul), Sf. Ilie din Suceava, Sf. Nicolae-Popăuți și Bălinești. Probabil că ar mai aparține acestei epoci și ansam-

blurile picturale ale altor biserici, însă lipsa de documente scrise ca și faptul că multe dintre aceste biserici au fost repictate, iar altele au fost înegrite de fumul luminărilor care veacuri de-a rîndul s-a depus în straturi tot mai groase acoperîndu-le, nu ne îngăduie să distingem pictura originală.

Imi îngădui ca din ansamblurile picturale care ne-au rămas la bisericile din vremea lui Ștefan cel Mare să amintesc cîteva scene mai reprezentative.

La biserica din Lujeni, sub actuala zugrăveală se păstrează scene valoroase de pictură între care întîlnim reprezentarea lui Iisus în mormînt, aflată în nișa care servește drept proscomidie.

Din ansamblul pictural de la Bălinești, biserică de curte boierească, amintesc compoziția „Aflarea Sf. Cruci“, care, așa cum zice cunoscutul cercetător al picturii moldovenești I. D. Ștefănescu, este una dintre cele mai frumoase reprezentări prin dinamismul mișcărilor, prin amplexarea compoziției și precizia desenului. Compoziția e formată din sfinți militari, înarmați cu lănci, călări pe cai albi, îndreptîndu-se spre o țintă ce nu se poate preciza. Tot aici, a-

flăm figura Mîntuitorului din scena votivă din registrul inferior al naosului, precum și chipul Maicii Domnului cu pruncul Iisus pe genunchi. Pictura acestei biserici e cea mai bine păstrată, nefiind nicodată restaurată.

La biserica din Dolhești Mari, tot biserică de curte boierească, avem în pronaos, pe pînoul central, icoana Mîntuitorului încadrat de medalioane reprezentînd chipuri de sfinți.

Cele mai frumoase și mai artistice picturi care ne-au rămas din vremea lui Ștefan cel Mare sînt unele scene de pe peretele altarului de la Voroneț, reprezentînd Cina cea de Taină și Spălarea picioarelor. În naos, printre cele mai reușite scene sînt cele de pe peretele din nord reprezentînd Pogorîrea Sf. Duh, și scena Adormirii Maicii Domnului de pe peretele din Sud.

La biserica Sf. Ilie din Suceava aflăm frumoasa figură a îngerului îmbrăcat în alb, înfățișat în absida altarului, alături de Fecioara cu Pruncul în brațe.

În decorul bisericilor lui Ștefan cel Mare dintre anii 1487—1496 (zece la număr), aflăm o orînduire iconografică simplă dar precisă. Scenele sînt cele pe care le întîlnim în pictura bizantină, reprezentînd figuri de sfinți în liniștea în care stăpînește harul dumnezeiesc, împărăția Duhului Sfînt.

Monumentele de pictură moldovenească din epoca lui Ștefan cel Mare sînt de o valoare excepțională. Ele întregesc capitolul artei moldovenești din această epocă și sînt o mărturie graitoare a gândirii și simțirii religioase românești din acest timp.

Al. Moisiu

Perspective mărețe

Viața economică a țării noastre se desfășoară, precum știm, după anumite rînduiri, după anumite legi, care urmăresc cu strictețe tot mai marea înflorire a Patriei și continua creștere a bunăstării materiale și culturale a mării obște a celor ce muncesc cu brațele și cu mintea de pe cuprinsul său. De aceea, fiecare program de dezvoltare economică este un nou și mare pas înainte de progres și prosperitate în viața poporului și a țării noastre. Un astfel de program este și Planul de Stat sau Planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970, votat de Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România, în sesiunea de la sfîrșitul lunii iunie a. c.

Sînt angajate în acest Plan toate forțele economice ale țării și se oglindesc în el perspectivele mărețe ale dezvoltării României Socialiste în anul 1970. Întreprinderi noi și de toate categoriile vor apărea pe harta țării, iar cele existente își vor mări în bună parte capacitatea de producție. De aceste perspective se vor bucura toate regiunile țării, care vor cunoaște o tot mai mare dezvoltare. Ba mai mult, în peste 70 la sută din raioanele cu o mai mică dezvoltare industrială se vor construi în acest răstimp de cinci ani, noi fabrici și uzine.

Față de anul 1965, în perioada 1966—1970 producția industrială globală va crește, așa cum arată legea pentru adoptarea Planului de Stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970, cu 66—73 la sută, într-un ritm mediu anual de 10,6—11,6 la sută. Ritmuri înalte de creștere a producției sînt prevăzute pentru toate ramurile industriale, dar mai cu seamă pentru cele care dețin un rol hotărîtor în economia țării, ca: energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini etc. Producția de energie electrică va fi, astfel, în 1970 de 33—34 mld. Kwh, cea de cărbune de 22,2 mil. tone, cea de oțel de 6.360 mii tone, cea de tractoare de 27,5 mii buc., cea de încălțăminte de 61—63,7 mil. perechi, cea de carne de 500—524 mii tone, cea de zahăr de 600 mii tone etc. Vom produce, de asemenea, în 1970, 12 mii bucăți autoturisme.

Mare dezvoltare va cunoaște industria chimică, sector în care se vor construi 30 de uzine și secții noi în noul Plan cincinal. În felul acesta din producția internă se vor livra agriculturii 3,7 milioane tone de îngrășăminte, se va acoperi 80 la sută din consumul de antidăunători și aproximativ 83 la sută din consumul total de fibre și fire sintetice, ca să folosim numai cîteva exemple.

Pentru folosirea cît mai potrivită a tuturor bogățiilor țării și pentru lărgirea continuă a bazei de materii prime și energetice, pentru prospecțiuni geologice și de altă natură se vor aloca aproape 17 miliarde lei.

În agricultură se pune accentul în continuare pe dezvoltarea ei intensivă și multilaterală. Față de media anilor 1961—1965, producția agricolă va crește în perioada 1966—1970 cu 26—32 la sută, baza producției agricole formînd-o cerealele. În perioada cincinalului se țintește la obținerea unei producții medii anuale pe țară de 1.685—1.760 kg grâu la hectar și de 2.190—2.250 kg porumb la hectar.

Pentru a se obține aceste rezultate și

desigur altele atît în domeniul vegetal cît și în cel animal, Statul investește în agricultură în acest cincinal 36 miliarde lei. Aceste fonduri sînt orientate în primul rînd spre mărirea și diversificarea parcului de tractoare și mașini agricole, extinderea lucrărilor de hidroameliorații, irigații cu deosebire, precum și spre crearea bazei materiale necesare sporirii efectivelor și a producției animale.

Va crește de asemenea considerabil modernizarea bazei tehnico-materiale în ramura transporturilor și telecomunicațiilor. În anul 1970 aproximativ 80 la sută din întregul trafic feroviar de pildă se va efectua cu tracțiune Diesel și electrică. Tot pînă la această dată, se vor moderniza 2.900 km de drumuri cu trafic intens și se vor da în folosință 5.000 km drumuri cu trafic mai scăzut.

Atenție cuvenită acordă Planul cincinal și cercetării științifice, domeniu în care este prevăzută o tematică precisă — 480 teme —, din toate sectoarele vieții economice și strîns legată de nevoile acesteia.

Bazat pe principiile egalității în drepturi, avantajului și respectului reciproc, comerțul exterior al țării noastre se va extinde simțitor. Volumul total al schimburilor de mărfuri cu străinătatea va crește în 1970 cu 50—55 la sută față de anul 1965. Principalele mărfuri care se vor exporta vor fi cu deosebire mașinile, utilaje și instalații, îngrășăminte azotoase, mase plastice, fire și fibre sintetice, cauciuc sintetic și alte produse industriale, ca și de altă natură.

Ziua mondială a cooperației

La început de iulie cooperatorii din întreaga lume sărbătoresc Ziua mondială a cooperației, aniversare devenită tradițională. Cu acest prilej se aduce un omagiu celor 28 de țesători din orașul Rochdale (Anglia) care, cu peste un veac în urmă, au pus bazele primei cooperative din lume. Ei, ca și mulți alți muncitori și țărani care le-au urmat pilda, sperau ca prin munca în cooperație, prin într-ajutorare, să-și creeze o viață mai bună.

Un rol însemnat în dezvoltarea cooperației l-a avut mai tîrziu Alianța Cooperatistă Internațională (A.C.I.) înființată în 1895 la Londra, cu scopul de a promova ideile cooperației, a dezvoltării relațiilor economice și de colaborare între organizațiile cooperatiste. În prezent A.C.I. cuprinde 211 milioane membri, grupați în 546 mii cooperative din 59 de țări. Această organizație mondială a avut și are largi posibilități să contribuie la realizarea aspirațiilor umanității de pace, progres social și economic.

Ca membru al A.C.I. Cooperația din Republica Socialistă România militează permanent pentru aceste țeluri.

Organizațiile cooperatiste din țara noastră, sprijinite multilateral de Conducerea de Stat, au dobîndit succese însemnate și contribuie din plin la înflorirea României socialiste. Cooperativele agricole de producție de exemplu, care cuprind în prezent peste 10 milioane membri, obțin rezultate tot mai bune în dezvoltarea și modernizarea agriculturii, creșterea producției vegetale și animale. Cooperația de consum și de credit grupează 7,9 milioane membri. Cele aproape 2.000 cooperative cu peste 28.000 unități de desfacere și alimentație publică și 6.900 unități de prestări de servicii contribuie tot mai mult la dezvoltarea schimbului de mărfuri din-

Edificii diverse de cultură se vor da în folosință în anii următori, ca de pildă școli noi, teatre, stații de radio și televiziune etc.

Sînt prevăzute, de asemenea, fonduri de investiții cu peste 90 la sută mai mari decît în cei cinci ani anteriori pentru extinderea în continuare a rețelei de spitale și policlinici, ca și înzestrarea acestora cu aparatură modernă.

În afară de sprijinul care se dă pentru construirea de locuințe, proprietate personală, la orașe, în perioada 1966—1970 se vor construi din fondurile statului 300 mii apartamente, ceea ce însemnează un prețios aport la condițiile de locuit ale cetățenilor țării.

Toată această uriașă activitate economică a țării are ca rezultat firesc ridicarea nivelului de trai al populației, sporirea sistematică a veniturilor ei bănești. În anul 1970 salariul real va crește cu 25 la sută față de 1965, iar veniturile reale ale țărănimii vor crește cu 20—25 la sută pe o persoană. Se vor îmbunătăți, totodată, toate categoriile de pensii începînd cu 1 ianuarie 1967, astfel încît în anul 1970 nivelul mediu al pensiei de bătrînețe va crește cu 35 la sută față de 1965.

Revine deci o sarcină de cinste pentru toți fiii țării, ca acest măreț program de dezvoltare să prindă viață așa cum a fost conceput, și mai mult decît atît, pentru înflorirea Patriei și continua prosperitate a noastră a tuturor.

T. R.

tre oraș și sat, la ridicarea nivelului de viață a populației rurale.

Cooperația meșteșugărească are și ea realizări de seamă. Ea cuprinde 124.000 membri, care aduc o contribuție importantă la îmbunătățirea nevoilor cetățenilor țării. Rețeaua acestei organizații cuprinde peste 11.000 de unități, din care o mare parte sînt grupate în construcții noi, toate cu utilaje și mobilier modern.

Organizațiile cooperatiste din țara noastră întrețin și dezvoltă legături de colaborare și schimburi de experiență cu organizații similare din numeroase alte țări, contribuind prin aceasta la întărirea prieteniei și înțelegerii reciproce între popoare.

Dăm, în continuare, și alte date privind dezvoltarea cooperației în țara noastră.

— În țara noastră își desfășoară activitatea 4.680 cooperative agricole de producție care dețin 75 la sută din totalul suprafeței arabile a țării și în care s-au unit 3.409.000 familii de țărani.

Prin constituirea, la începutul acestui an, a uniunilor cooperatiste s-au creat condiții organizatorice și mai bune pentru încadrarea în mod armonios a agriculturii cooperatiste în procesul dezvoltării întregii economii a țării, se asigură totodată participarea și mai largă a țărănimii la întărirea economico-organizatorică a cooperativei, la întregirea activității de conducere a agriculturii.

— Valoarea mărfurilor desfăcute prin cooperativele de consum în anul 1965 a fost de 1,9 ori mai mare decît în 1959, iar în primele cinci luni ale acestui an cu 12,5 la sută mai mare decît în perioada corespunzătoare a anului trecut.

— Pentru prestarea de servicii în mediul rural cooperativele de consum au înființat peste 6.900 de unități, cărora li se adaugă mereu al-

(Continuare în pag. 4)

Simbolul Credinței

Cum e întocmit Simbolul Credinței Niceo-Constantinopolitan

Simbolul Credinței noastre, sau cum îi zic credincioșii: Crezul sau Credeul, e opera sau lucrarea Duhului Sfânt și a Bisericii întregi. Sfinții Părinți ai celor două sinoade — ca și ai celorlalte sinoade — nu s-au socotit pe ei, decât ca împuterniciți ai lui Dumnezeu și ai Bisericii. N-au vorbit și n-au hotărât în numele lor și pentru slava lor. Toți erau adânc cunoscători ai Sf. Scripturii și ai Sf. Tradiției, și nu numai cunoscători ci adevărați implinitori și trăitori ai lor. Și chemați să hotărască în numele Domnului, nu s-au grăbit să se întoarcă repede la scaunele lor, ci au dezbătut și au chibzuit îndelungat sub adumbrirea Duhului Sfânt pînă au ajuns la hotărîri limpezi în cuvinte de-ale Sfintei Scripturi, care să fie ușor și corect înțelese.

Învățăturile le-au grupat în douăsprezece încheieturi sau articole de credință. De ce 12? „Așa s-a părut Duhului Sfânt și nouă” (Fapte 15, 28) vor fi zis și ei, ca Sf. Apostoli la sinodul apostolesc de la anul 50. N-au căutat anume să fie 12. Adevărul este că ele cuprind pe scurt toată învățătura ortodoxă.

Simbolul începe cu cuvîntul *cred*. El trebuie înțeles că și cînd ar fi pus la începutul fiecărui articol pînă la al zecelea unde se adaugă și cuvîntul *mărturisesc*, pe lîngă cel de la început. Iar pentru art. 11 și 12 pe lîngă *cred* și *mărturisesc*, care nu se mai pun, dar se înțelege se mai pune și cuvîntul „aștept” „...învierea morților și viața veacului ce va să fie; Amin”.

Primele opt articole grupează învățăturile, dogmele, despre un singur Dumnezeu, în trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, iar celelalte patru despre lucrarea harului Duhului Sfânt, care însuflețește Biserica și pe credincioși, pregătindu-i pentru viața cea de veci.

Să nu pierdem din vedere, că învățăturile cele mai adînci sînt pomenite în simbol chiar și numai prin cîte un singur cuvînt, dar și a-cela cules din cuvintele Domnului.

De aceea să dăm Simbolului Credinței Niceo-Constantinopolitan toată prețuirea și cinstirea, străduindu-ne să nu fim numai niște ființe care îl rostim cu buzele. „Fiți făcători (implinitori) cuvîntului nu numai ascultători lui” (Iacob 1, 22), sau numai cititori lui.

2. *Articolul întâi* este acesta:

„*Cred întru unul Dumnezeu:*

Tatăl atotîitorul, făcătorul cerului și al pămîntului, văzutele tuturor și nevăzutele”.

În lămurirea acestui articol ne vom opri asupra următoarelor cuvinte: 1) *cred*, 2) *unul Dumnezeu*, 3) *Tatăl*, 4) *făcătorul*, 5) *cer și pămînt* și 6) *atotîitorul*.

a) Cuvîntul *cred* de la bun început ne învață, că tot ce mărturisim în Crez se ține de domeniul credinței. Toate sînt *adevăruri de credință*, adică dogme.

b) Îndată după cuvîntul *cred* urmează afirmarea unui singur Dumnezeu.

Nu credem în mai mulți dumnezei, nu credem în idoli, nu credem în zei vii sau morți, cu chip de om sau orice fel de vietăți. Sîntem monoteiști, nu politeiști, cum erau grecii, romanii, egiptenii și mai toate popoarele lumii și chiar unele religii de azi.

c) Domnul Iisus Hristos, care a venit să plînească, adică să completeze și să desăvîrșească revelația Vechiului Testament „n-am venit să stric legea, ci să o plînesc” (Mt. 5, 17) despre unicul Dumnezeu, ne-a descoperit că Dumnezeu este unul singur ca Ființă, dar are trei Fețe, numite Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Această învățătură de credință despre Sfînta Treime stă la temelie creștinismului. Cine nu crede și nu mărturisește un Dumnezeu în trei Fețe, nu e creștin!

Cum avem să înțelegem această dogmă e mai presus de puterea noastră de pricepere. Prin multe simboluri și prin multe asemănări s-a încercat a se lămuri, dar n-au izbutit. Mai aproape de adevărul învățurii ar fi comparația cu sufletul omenesc. Omul are un singur suflet care-l face viu. Acest suflet are însă darul de a gândi, de a simți și de a voi (de a făptui). Nimeni nu poate preciza care față a sufletului e gîndirea, unde e simțirea lui și unde sălășluiește voința. Iată *unul* care are *trei* fețe, sau laturi, sau puteri sau însușiri sau daruri, ori cum vrem să le numim. Umblînd însă după asemenea adîncire a dogmei fundamentale creștine ușor putem aluneca în rătăcire. Să credem și să mărturisim așa cum ne-a învățat Domnul nostru Iisus Hristos în repetate rînduri, și mai ales cu ultimele Lui cuvinte dinainte de înălțarea Sa la cer: „Datu-mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt; mergeți dar și învățați toate neamurile (popoarele), botezîndu-le (pe oameni) în numele (Unuia) care este Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, povățuindu-i să păzească toate cîte am poruncit Eu vouă; și (atunci) iată Eu cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului. Amin” (Mt. 28, 19—20).

d) Deja acest prim articol ne aduce lămuriri de credință creștinească, cînd pomeneste cuvîntul: „Tatăl”. Sfînta Scriptură a V. T. de la început și pînă la sfîrșit ne amintește cînd de una, cînd de alta dintre fețe și sînt chiar locuri care le pomenesc deodată pe toate trei. În Noul Testament sînt nenumărate locuri, care vorbesc despre Tatăl, despre Fiul și despre Duhul Sfînt ca fețe ale lui Dumnezeu cel unul ca ființă. Credem și mărturisim că acest Unu e Tatăl nostru, care ne-a zidit așa de minunat și care poartă grijă de toți și de toate.

e) El este *făcătorul* cerului și al pămîntului, adică al tuturor celor văzute, care cad sau pot cădea sub simțurile noastre, și al tuturor celor nevăzute, pe care nu le putem cunoaște decât din descoperire prin credință.

f) „Cerul și pămîntul” aici nu au înțelesul geografic. Prin cuvîntul „cer” se înțelege lumea nevăzută, lumea îngerilor și sufletelor și prin „pămînt” lumea care cade sub simțuri. Tocmai pentru a nu se înțelege greșit, s-a pus îndată expresia: al văzutele tuturor și nevăzutele”. La început a făcut Dumnezeu *cerul și pămîntul* (Gen. 1, 1) sînt primele cuvinte ale Sf. Scripturii.

Rezumînd cele spuse pînă acum, după credința noastră lumea, tot ce există, are un Făcător de la care își au începutul și cele nevăzute și cele văzute și cu acestea din urmă deodată se ivese timpul și spațiul.

g) „Atotîitorul” e cuvîntul care exprimă marea și adîncă învățătură despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, despre prerie cum îi ziceau bătrînii, sau despre providență cum îi zicem noi.

Cel ce le-a făcut pe toate poartă grija atît de univers luat ca un tot, cît și de părțile și părțile celele lui cele mai neînsemnate.

Cum se arată în lume purtarea de grijă?

Dumnezeu *păstrează*, conservă, cele create; *conlucră* cu făptura pentru continuarea creației; și *conduce* totul spre un țel.

Toată făptura slujește un anumit scop mare, care nu poate fi cuprins de mintea noastră. Toată făptura, tot universul sau cosmosul, merge mereu înainte spre un țel foarte depărtat, neșesizabil de noi. Cine o conduce? *Atotîitorul!*

Credința ne spune, că avem un Dumnezeu, Făcătorul și Atotîitorul tuturor celor văzute și al tuturor celor nevăzute.

Să ne purtăm deci ca adevărați fii ai lui Dumnezeu! „Ori de beți, ori de mîncăți, ori de alta faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți” (I Cor. 10, 31), spre binele tuturor și spre mîntuirea noastră, ne poruncește Sf. Ap. Pavel și Biserica.

gm

Oaspeți ortodocși greci la Sibiu

Salonicul este unul din cele mai mari orașe ale Greciei și al doilea dintre porturile acestei țări. Biserica de-acolo a fost întemeiată la anul 52 de către Sfîntul Apostol Pavel. Astăzi, Salonicul (numit în vechime: Tesalonic) are o universitate și, în cadrele ei, o facultate de teologie ortodoxă.

Un grup numeros, de peste 45 de persoane, venit din Salonic, a sosit în 18 iunie a. c. în orașul Sibiu, ca turiști. Grupul era alcătuit din profesori, lectori și studenți ai Facultății de Teologie din Salonic, avînd în frunte pe Dl decan prof. dr. Sava Aguridis.

Duminică, 19 iunie a. c., oaspeții au vizitat așezămîntele bisericești ortodoxe române din orașul nostru, fiind primiți cu multă dragoste la Institutul Teologic de grad Universitar de către rector, profesori și studenții teologi. În cîntecul corului studenților teologi, dirijat de P. C. prof. Gheorghe Șoima, a executat cîteva compoziții bisericești și patriotice, iar P. C. Rector Dr. Sofron Vlad i-a salutat cordial, evocînd legăturile bisericești greco-române — cu deosebire cele care privesc Biserica ardeleană — și prezentîndu-le istoricul Institutului și strădaniile lui actuale.

Oaspeții au vizitat biblioteca, paraclisul și celelalte instalații ale Institutului, mărturisindu și în cuvinte mișcătoare — cu deosebire în cuvîntul D-lui decan Aguridis — recunoștința lor pentru primirea frătească ce le-a fost hărăzită și toată satisfacția lor pentru modul în care se desfășoară activitatea Institutului. Ei au avut cuvinte de căldă apreciere pentru viața nouă a poporului nostru pornit pe calea unei propășiri fără precedent.

După aceea, oaspeții au vizitat Catedrala mitropolitană, participînd la Sf. Liturghie. Pictura, corul mixt, participarea și ținuta credincioșilor la sfintele rugăciuni deobște le-au lăsat impresii de neșters.

La Catedrală, Dl decan Aguridis — cu doamna și fiul —, precum și profesorii Facultății de Teologie din Salonic, au fost prezentați Înalț Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, care și-a arătat bucuria de a-i vedea în orașul de reședință al Mitropoliei Ardealului și apoi le-a împărtășit binecuvîntarea arhierescă. În aceeași zi, într-amiazi, oaspeții s-au îndreptat spre Brașov și de acolo, mai departe, spre Iași.

Rep.

Ziua mondială a cooperației

(Urmare din pag. 3)

tele; în 1970 numărul unităților prestatoare de servicii la sate va ajunge la 17.500.

— În cele 11.000 unități ale cooperației meșteșugărești, multe dintre ele grupate în construcții noi, se execută o gamă largă de prestări de servicii către populație: confecționarea de îmbrăcăminte și încălțăminte, reparații de tot felul etc. Numai în anul 1965 s-au dat în folosință 204 complexe de deservire și 50 de ateliere și hale de lucru. Valoarea lucrărilor de deservire a fost în 1965 de 2,6 ori mai mare decît în 1959.